

SAMEN GEZOND

**Hilversumse
Gezondheidsagenda 2025-2030**

VOORWOORD

Hilversum is een stad waar we de kracht van gemeenschap en omgeving inzetten voor gezondheid. Als college geloven wij dat fysieke en sociale factoren hand in hand gaan om onze inwoners gezonder en gelukkiger te maken.

In deze beleidsagenda staat de verbinding tussen het fysieke domein – zoals wijken, woningen en groen – en het sociale domein centraal. We omarmen het principe *'Gezondheid in en voor al het beleid'*: gezondheid is niet alleen een zaak van de zorg, maar van alle beleidsterreinen. Door bij elke beslissing na te gaan hoe deze bijdraagt aan een gezond Hilversum, leggen we een stevige basis voor een gezonde toekomst.

Want er gebeurt al zoveel in Hilversum. Denk aan valpreventie-cursussen voor ouderen, buurtwandelgroepen voor mensen met psychische kwetsbaarheid, gratis tandartsbezoek voor mensen die het niet kunnen betalen, buurtsportcoaches die met jongeren op woensdagmiddag gaan voetballen of het vergroenen van speeltuinen, zodat kinderen meer gaan buitenspelen. De lopende programma's die de gemeente heeft krijgen met deze gezondheidsagenda richting en sturing. Hiermee hebben we als gemeente de ambitie om van Hilversum één van de meest gezonde steden van Nederland te maken. Dit doen we niet alleen. Samen met partners zoals het ziekenhuis Tergooi, welzijnsorganisaties en sportverenigingen maken we de beweging *van Ziekte en Zorg naar Gezond en Gedrag*.

Met daarin extra aandacht voor sommige wijken waar de levensverwachting van mensen een stuk lager ligt dan het gemiddelde. Ongelijk investeren in gelijke kansen is een van onze speerpunten uit de visie Sociaal Domein. We bouwen verder aan een stad waarin een praatje op straat, een wandeling in het groen en een behulpzame buur net zo belangrijk zijn voor de gezondheid als goede zorgvoorzieningen en een rijke infrastructuur. Gezondheid is van ons allemaal. We werken aan een toekomst waar iedereen gezond kan leven, ongeacht waar je woont of wat je achtergrond is. Dat maakt het wonen in Hilversum een voorrecht.

College van Burgemeester en Wethouders van Hilversum

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD

1. INLEIDING

Aanleiding en context	02
Gezondheid in en voor al het beleid	04
Een gezonde gemeente voor iedereen	05
Wijkgerichte aanpak	06
Positieve gezondheid	06
Totstandkoming beleidsagenda	07
Leeswijzer	07

2. GEZONDHEID IN HILVERSUM

Gezondheidsverschillen	08
	09

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Overkoepelende ambitie	10
Actielijn 1: Preventie en gezonde leefstijl	11
Actielijn 2: Mentaal welzijn en veerkracht	14
Actielijn 3: Bestaanszekerheid als basis voor gezondheid	16
Actielijn 4: Sterke gemeenschappen en sociale samenhang	18
Actielijn 5: Toekomstbestendige zorg en ondersteuning	20
Actielijn 6: Leefomgeving en gezondheid	22
Actielijn 7: Gemeente Hilversum als gezonde organisatie	24

02

4. UITVOERING, FINANCIËN EN MONITORING

Uitvoering	26
Communicatie	26
Financiën	26
Monitoring	27

BIJLAGEN

Integrale '360 -graden' scan:	28
Gezondheid in en voor al het beleid	
Wettelijke en bestuurlijke kaders	32
Actieagenda gezondheidsbeleid	35

1. INLEIDING

AANLEIDING EN CONTEXT

Uit de meest recente Hilversum Monitor (2024) blijkt dat Hilversummers hun gezondheid gemiddeld beoordelen met een 7,6. Gezien de groene leefomgeving en goede (gezondheids)voorzieningen in combinatie met het feit dat een deel van de bevolking economische voorspoed kent, is dit resultaat niet heel verrassend. Ook op 'Brede Welvaart' scoort Hilversum zeer goed: samen met Amsterdam en Gooise Meren staan we zelfs in de landelijke top 3 van gemeenten. De monitor meet aan de hand van verschillende dimensies, waaronder gezondheid, onderwijs en leefomgeving en de kwaliteit van leven.

Hoewel Hilversum mooie scores laat zien, is dit geen reden om achterover te leunen. Sterker nog, we hebben de ambitie om uit te groeien tot één van de gezondste gemeenten van Nederland. Daarvoor hebben we een uitstekende uitgangspositie met een groene leefomgeving, een vitale economie, goede voorzieningen en een ruim minimabeleid. Deze basis wordt versterkt door een aantal actuele gebiedsontwikkelingen waarbinnen gezondheid centraal staat: Sportpark, Anna's Hoeve, Landgoed Monnikenberg en landgoed Zonnestraal. Ook de fusie met Wijdmeren biedt extra kansen voor gezondheid, met name op het gebied van sociale cohesie en wandel-, fiets- en waterrecreatie. Tegelijkertijd staan we voor grote uitdagingen: het terugdringen van overgewicht, een ouder wordende bevolking, druk op de mentale gezondheid van jongeren en het betaalbaar en toegankelijk houden van de zorg. Ook het versterken van sociale samenhang en het omgaan met toenemende druk op de (woon)ruimte en het klimaat zijn opgaven die spelen.

Deze Beleidsagenda Gezondheid is een uitwerking van de op 16 oktober 2024 door de gemeenteraad vastgestelde Startnotitie Gezondheid.

GEZONDHEID IN EN VOOR AL HET BELEID

Gezondheid wordt voor een belangrijk deel bepaald door externe factoren, zoals bestaanszekerheid, leefomgeving, opleidingsniveau en sociale relaties. Dat blijkt uit onderzoek van Pharos, het landelijk expertisecentrum voor gezondheidsverschillen. Om gezondheid te versterken is dan ook integrale inzet nodig vanuit verschillende beleidsvelden. Andersom is gezondheid ook van invloed op onder meer participatie, werk en welzijn. Vanuit deze wisselwerking hanteren we, net als bij de Omgevingsvisie Hilversum 2040, de benadering *'gezondheid in en voor al het beleid'*.

Deze benadering vraagt om een andere manier van werken en vooral van samenwerken, binnen de gemeente en met partners daarbuiten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de verbinding tussen het sociaal domein en het fysiek domein. Denk bijvoorbeeld aan:

- bij stedelijke ontwikkeling: zoals het behouden van groen en schaduw, het creëren van beweegvriendelijke straten en het verbeteren van toegang tot gezonde voeding buitenhuis en maatschappelijke voorzieningen;
- bij onderwijsbeleid: inzetten op weerbaarheid, mentale gezondheid en gezonde schoollunches;
- bij armoedebelid: aandacht voor financiële stress als risicofactor voor mentale en lichamelijke gezondheid;
- bij mobiliteit: stimuleren van fietsen, wandelen en toegankelijkheid en gebruik van openbaar vervoer boven gebruik van gemotoriseerd verkeer.

Voor de uitvoering van deze Beleidsagenda Gezondheid maken we gebruik van bestaande financiële middelen. Dat is een bewuste keuze. Vanuit verschillende financieringsbronnen binnen de gemeente is al budget beschikbaar dat benut kan worden voor activiteiten uit deze agenda.

Bovendien kiezen we ervoor om gezondheid actief en strategisch mee te nemen binnen andere beleidsdomeinen, juist omdat gezondheid daar in belangrijke mate wordt beïnvloed. Op deze manier creëren we ruimte voor gezondheid binnen bestaand beleid en versterken we de samenhang tussen domeinen.

Integrale beleidsscan

In de integrale beleidsscan is reeds een toets uitgevoerd, waarin de raakvlakken tussen gezondheid en andere beleidsvelden in kaart zijn gebracht. Daarbij zijn ook de bijbehorende aandachtspunten geïdentificeerd ([zie bijlage 1](#)). Deze werkwijze willen we breder toepassen bij toekomstige beleidsvoorstellen, om zo de samenhang tussen verschillende beleids-terreinen te versterken en gezondheid structureel mee te nemen in de besluitvorming. Op die manier zorgen we dat gezondheid letterlijk in al het beleid wordt meegenomen.

Uit de scan blijkt dat gezondheid goed is verankerd in deze gezondheids-agenda en in andere beleidsdocumenten van de gemeente. Tegelijkertijd zijn enkele thema's geïdentificeerd die kansen bieden voor verdere ontwikkeling. Deze aandachtspunten worden toegelicht in [bijlage 1](#). Het gaat om:

- zorgmijding vanwege hoge kosten;
- ongezonde commerciële activiteiten;
- kans op samenwerking met het onderwijs op het gebied van zorg;
- ruimte voor ontmoeting in en rondom gebouwen;
- ontwerp gericht op beweging;
- het belang van (betaalbaar) parkeren voor kwetsbare inwoners en zorgverleners.

EEN GEZONDE GEMEENTE VOOR IEDEREEN

Onze ambitie is om een gezonde gemeente te zijn voor al onze inwoners. Het feit dat het goed gaat met Hilversum, betekent niet automatisch dat het goed gaat met álle Hilversummers. Een aanzienlijk deel van onze bevolking blijft achter op het gebied van bestaanszekerheid, onderwijs en gezondheid. Zo leven mensen met een praktische opleiding en een laag inkomensniveau gemiddeld 15 jaar minder in goede gezondheid dan Hilversummers met een betere maatschappelijke positie. Vaak wonen zij ook in minder gunstige leefomstandigheden in wijken waar sprake is van een stapeling van problematiek.

Deze beleidsagenda heeft als belangrijke doelstelling om de gezondheid van deze mensen te versterken en daarmee de gezondheidsverschillen te verkleinen. Deze doelstelling staat ook benoemd in de Omgevingsvisie onder de opgave Meedoen. Met deze Beleidsagenda Gezondheid geven we invulling hieraan.

WIJKGERICHTE AANPAK

Het verkleinen van gezondheidsverschillen vraagt om gerichte aandacht voor in het bijzonder de doelgroepen en wijken en buurten met de grootste gezondheidsachterstanden. Onderdeel van deze beleidsagenda is een wijkgerichte aanpak waarbij we onze inspanningen afstemmen op de specifieke behoeften van wijken en buurten. Hiervoor maken we gebruik van wijkprofielen, die per wijk gedetailleerde data bevatten over verschillende levensgebieden, zoals bestaanszekerheid, leefomgeving en gezondheid.

De wijkprofielen, waaraan al gewerkt wordt om ze op te stellen, geven inzicht in welke problematiek waar (het meeste) speelt. Daarbij houden we ook oog voor de schaal van de buurt. In sommige wijken gaat het over het algemeen goed, maar kan één buurt toch slechter scoren.

Op basis van deze informatie kan de gemeente samen met partners bepalen welke maatregelen waar het beste kunnen worden ingezet en in welke mate. Met deze gerichte aanpak streven we ernaar de gezondheidsverschillen binnen Hilversum te verkleinen en het welzijn van de inwoners te vergroten.

POSITIEVE GEZONDHEID

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. In deze beleidsagenda ligt de focus op het stimuleren en faciliteren van gezond gedrag. Het gaat om beweging, ontspanning, gezonde voeding en sociale relaties. Het welzijn van inwoners staat daarbij centraal.

Niet alle gezondheidsklachten zijn medisch van aard. Soms ligt de oorzaak in het sociaal domein. Zo kunnen schulden zorgen voor stress, kan eenzaamheid somber maken en kan mantelzorg tot overbelasting leiden. In zulke gevallen ligt de oplossing niet in het medisch circuit, maar juist in sociale ondersteuning.

De benadering van *Positieve Gezondheid* biedt een bredere kijk op wat gezondheid betekent. Deze visie richt zich op het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan – én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren over hun leven. Door op deze manier in gezondheid te investeren, voorkomen we ziekte en versterken we het welzijn van onze inwoners.

TOTSTANDKOMING BELEIDSAGENDA

Deze beleidsagenda is via een integrale, participatieve aanpak opgesteld, in samenwerking met diverse interne en externe partners. We hebben daarnaast een integrale beleidsscan gedaan waarin we raakvlakken van gezondheid en andere beleidsvelden hebben onderzocht. Om deze raakvlakken zijn gesprekken gevoerd en daar zijn activiteiten uit naar voren gekomen. Deze staan genoemd onder de actielijnen in deze beleidsagenda en worden nader uitgewerkt in de bijgevoegde '[Actieagenda Beleidsagenda Gezondheid](#)'. Per actie staan de betrokken partners benoemd.

Wie waren er betrokken?

Intern: adviseurs op de volgende thema's leefomgeving, groen, duurzaam, dierenwelzijn, erfgoed, openbare ruimte, sport, Wmo, armoede en schulden, jeugd, onderwijs, wonen, veiligheid, mobiliteit, wijkregisseurs, energiekussers.

Extern: GGD, eerstelijns zorgverleners, leefstijlpunt, woningcorporaties, Hilverzorg, Amaris, Versa Welzijn, Maatjesproject, Adviesraad Sociaal Domein, Viore, MEE, onderwijsinstellingen.

LEESWIJZER

De Beleidsagenda Gezondheid bestaat, inclusief de inleiding, uit vier hoofdstukken. In [hoofdstuk 2](#) schetsen we de huidige stand van zaken in Hilversum aan de hand van gezondheidsgegevens. [Hoofdstuk 3](#) beschrijft de ambitie van de gemeente op het gebied van gezondheid. Deze ambitie is vervolgens uitgewerkt in zeven samenhangende actielijnen, die aan bod komen in de paragrafen erna:

- [1. Preventie en gezonde leefstijl](#)
- [2. Mentaal welzijn en veerkracht](#)
- [3. Bestaanszekerheid als basis voor gezondheid](#)
- [4. Sterke gemeenschappen en sociale samenhang](#)
- [5. Toekomstbestendige zorg en ondersteuning](#)
- [6. Leefomgeving en gezondheid](#)
- [7. Gemeente Hilversum als gezonde organisatie](#)

Per actielijn gaan we in op drie vragen:

1. De ambitie: waar streven we naar?
2. Wat gebeurt er al in Hilversum?
3. Wat gaan we doen?

In [hoofdstuk 4](#) lichten we toe hoe we de uitvoering en monitoring van het gezondheidsbeleid vormgeven.

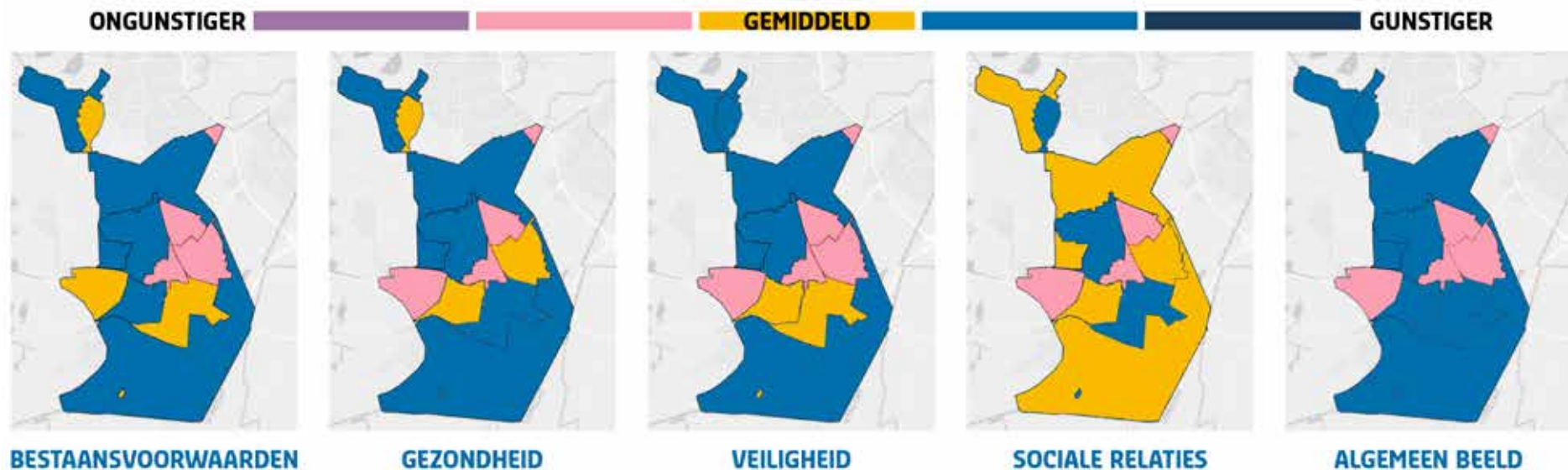
2. GEZONDHEID IN HILVERSUM

Hilversummers zijn gemiddeld iets gezonder dan de rest van Nederland, maar er zijn wel degelijk zorgen. Zo heeft 15,7% van de volwassenen ernstig overgewicht en rookt één op de vijf inwoners. Er bestaan duidelijke gezondheidsverschillen tussen wijken en zelfs op buurtniveau zien we grote verschillen; met name in Noordoost, Centrum en Oost ervaren mensen hun gezondheid als minder goed, is er meer overgewicht en financiële stress.

Ook staat de mentale gezondheid onder druk: bijna een kwart van de volwassenen ervaart psychische klachten, en onder jongvolwassenen is dit zelfs bijna de helft. Ook eenzaamheid is een probleem, vooral onder jongvolwassenen, waarvan tweederde zich enigszins tot ernstig eenzaam voelt.

Demografisch staat Hilversum voor grote uitdagingen: de bevolking groeit en vergrijsst. Rond 2050 wordt (los van de fusie met Wijdmeren) een inwonertal van ruim 99.000 verwacht, met een sterke toename van het aantal 75-plussers die langer thuis blijven wonen. Dit vraagt om meer formele en informele zorg én om een sterke, zorgzame gemeenschap.

Tegelijkertijd staat de fysieke ruimte in Hilversum onder druk. Met dezelfde beperkte ruimte moeten we steeds meer: er is behoefte aan extra woningen, ruimte voor bedrijven, infrastructuur en voorzieningen. Het zorgvuldig balanceren van ruimtelijke ontwikkeling en leefbaarheid is noodzakelijk om de gezondheid en het welzijn van inwoners op lange termijn te waarborgen.

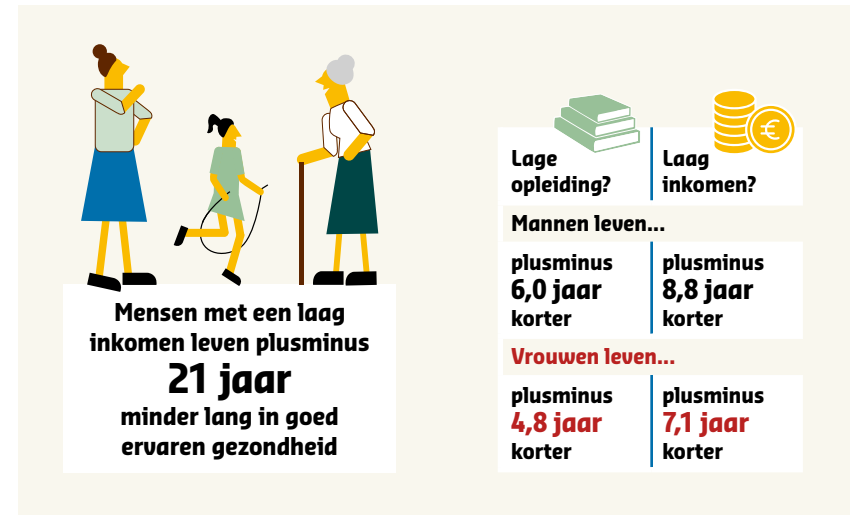

GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

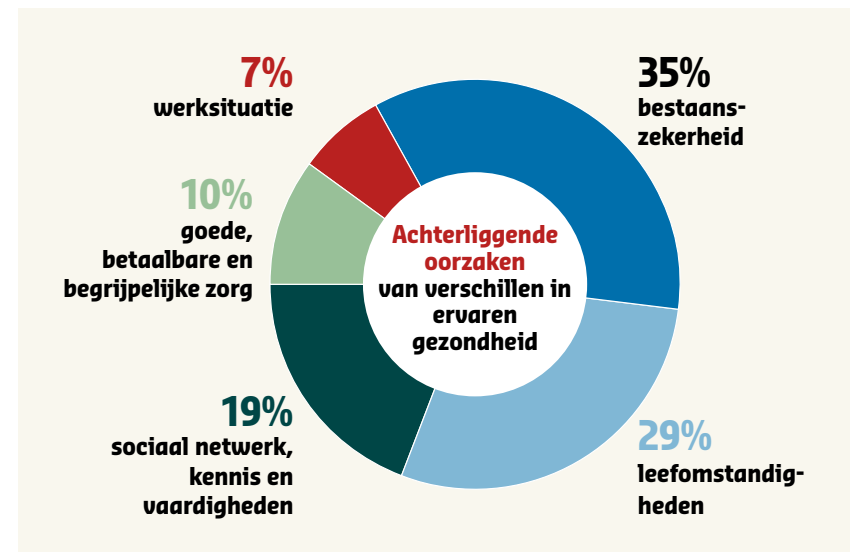
Niet iedereen is even gezond of heeft evenveel veerkracht. Mensen met een praktische opleiding of minder inkomen leven gemiddeld zes jaar korter en worden vijftien jaar eerder ziek dan degenen met een theoretische opleiding en hoger inkomen. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen zijn hardnekkig. Deze verschillen zien we ook in Hilversum en daar houden we expliciet rekening mee in ons beleid.

Er is veel bekend over factoren die invloed hebben op iemands gezondheid. Als we de ambitie hebben om in te zetten op preventie en de aanpak van gezondheidsverschillen betekent het dat we in Hilversum onze pijlen op deze factoren moeten richten. Factoren die daarin bepalend zijn, zijn: bestaanszekerheid, leefomstandigheden, sociaal netwerk, kennis en vaardigheden, goede betaalbare en begrijpelijke zorg en de werksituatie van mensen.

Binnen deze factoren kunnen we gericht inzetten op actuele thema's die aandacht vragen. Denk hierbij aan stress en mentale gezondheid, aan een gezonde leefstijl voor iedereen, een preventieve inzet op middelengebruik (waaronder vaperen), de aanpak van ernstig overgewicht of obesitas, maar ook aan bestaanszekerheid en het voorkomen van hittestress in kwetsbare wijken. Vanuit de diverse beleidsvelden wordt op dit moment al inzet gepleegd op deze thema's. We willen met de Beleidsagenda Gezondheid aansluiten op deze bestaande inzet. Ook brengen we bij elkaar wat er al gebeurt, zodat we samen nog meer resultaat kunnen realiseren.

Figuur 2: Sociaaleconomische Gezondheidsverschillen in Nederland. Gebaseerd op Pharos (Landelijk expertisecentrum voor gezondheidsverschillen)

Figuur 3: Verdeling kosten gezondheidsverschillen. Gebaseerd op Pharos (Landelijk expertisecentrum voor gezondheidsverschillen)

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

OVERKOEPELENDE AMBITIE: GEZONDHEID IN EN VOOR AL HET BELEID

Gezondheid wordt vaak gezien als de uitkomst van individuele keuzes, zoals regelmatig sporten, roken en (on)gezonder eten. Dit is echter slechts ten dele waar. Uit onderzoek blijkt dat gezondheid ook wordt bepaald door omgevingsfactoren, zoals (gebrek) aan bestaanszekerheid, opleidingsniveau en leefomgeving. De context waarin een inwoner leeft, speelt dus een belangrijke rol in zijn of haar gezondheid. Zoals beschreven in [hoofdstuk 2](#), leidt dit tot grote verschillen in (gezonde) levensverwachting. Door gericht in deze context te investeren kunnen we brede gezondheidswinst boeken voor grote groepen inwoners. Belangrijke factoren zijn volgens Pharos: bestaanszekerheid, leefomstandigheden en sociaal netwerk, zie ook [figuur 3 in hoofdstuk 2](#). Deze komen terug in de onderstaande actielijnen.

Daarbij geldt dat de grootste gezondheidsfactoren buiten de direct invloedssfeer liggen van het gezondheidsbeleid. Dit vraagt om een andere manier van werken. Niet door alleen actief beleidsmaatregelen op het gebied van gezondheid te treffen, maar vooral door gezondheid *mee te laten wegen in het beleid van alle gemeentelijke domeinen*. Deze benadering – gezondheid in en voor al beleid – vormt dan ook een leidend principe in de onderstaande actielijnen.

Figuur 4: Helling van ziektebelasting (oog voor preventie)

ACTIELIJN 1: PREVENTIE EN GEZONDE LEEFSTIJL

Huidige situatie

Om de huidige situatie te beschrijven, wordt er in deze beleidsagenda voornamelijk gebruik gemaakt van data uit de Hilversumse Monitor 2024 en de Buurtatlas van het RIVM. Wanneer data afkomstig is uit andere bronnen staat dit aangegeven.

Algemene gezondheidsservaring

70.4% van de Hilversummers beschouwt de eigen gezondheid als goed, dit is net boven het Nederlandse gemiddelde (69%). Desalniettemin betekent dit dat bijna een derde van de Hilversummers zich niet (volledig) gezond voelt. We zien hierbij grote verschillen op buurtniveau, lopend van een gemiddelde van 60.7% in het Riebeeckkwartier tot 81.2% in Trompenberg Noord.

Overgewicht, roken en alcoholgebruik

In Hilversum hebben iets minder mensen ernstig overgewicht dan in de rest van Nederland (15.7%), terwijl het aandeel rokers (18.3%) en overmatige drinkers (7.5%) te vergelijken is met het Nederlandse gemiddelde. Slechts 40.9% van de volwassen Hilversummers voldoet aan de alcoholrichtlijn – van maximaal één alcoholische consumptie per dag. Ook voor deze leefstijlindicatoren zien we verschillen op wijk- en buurtniveau. Zo heeft in de wijk Noordwest minder dan 1 op de 10 Hilversummers ernstig overgewicht, terwijl dit percentage in de wijken Oost, Zuidwest en Noordoost boven de 15% ligt. Ook wat betreft roken zien we verschillen per wijk, waarbij er in het Centrum het meest wordt gerookt (23.7%).

Beweging en sport

Er wordt relatief veel gesport in Hilversum: 56.5% van de Hilversummers sport tenminste één keer per week. Ook hier zien we echter weer grote verschillen tussen wijken en buurten.

Ambitie

Preventie is onze sleutel tot gezondheidswinst voor alle Hilversummers. We streven ernaar om gezonde keuzes vanzelfsprekend en toegankelijk te maken voor alle inwoners, ongeacht hun achtergrond of woonplek. Hierbij richten we ons met extra aandacht op wijken en bevolkingsgroepen waar de gezonde levensverwachting achterblijft. Ook richten we ons met extra aandacht op de jeugd. Jong geleerd is immers oud gedaan.

Preventie gaat in onze visie verder dan alleen individueel gezond gedrag; het omvat ook een omgeving die gezonde keuzes stimuleert en ondersteunt. Door gezondheid onderdeel te maken van het ontwerp en de inrichting van onze gemeente, creëren we een leefomgeving waarin de gezonde keuze makkelijker en toegankelijker is voor iedereen. We willen dat bewegen, ontspannen, gezonde voeding en sociale interactie natuurlijke onderdelen worden van het dagelijks leven in Hilversum.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

Hilversum voert actief beleid op het gebied van gezonde leefstijl en preventie, onder meer via het Plan van Aanpak Brede SPUK (specifieke uitkering van het rijk voor stimulering sport en beweging in gemeenten), dat aansluit bij het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De GGD Gooi en Vechtstreek voert wettelijke taken uit op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering.

Aanvullend daarop wordt samengewerkt binnen het netwerk Gezond Gooi, dat zich richt op een integrale aanpak van gezondheid in de regio in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Lokaal ondersteunen we inwoners met buurtsportcoaches via wandelgroepen, fitheidstesten en laagdrempelige sportactiviteiten.

We stimuleren een beweegvriendelijke leefomgeving: veilige wandel- en fietsroutes, speelplekken en sportvoorzieningen dichtbij huis. De openbare ruimte wordt ingericht op ontmoeting, beweging en gezondheid, met aandacht voor de menselijke maat. Deze integratie van het sociaal en fysiek domein maakt dat gezondheid overal in de gemeente zichtbaar en voelbaar is.

Ook op sociaal vlak benut Hilversum de kracht van bewoners en vrijwilligers. Wijkgerichte initiatieven zoals gezonde kookgroepen en sportieve buurtactiviteiten brengen mensen samen en maken een gezonde leefstijl onderdeel van het dagelijks leven. De bibliotheek, buurthuizen, pleinen en parken functioneren als plekken waar ontmoeting, beweging en preventie elkaar versterken.

Via de Sport- en Beweegnota koppelen we sport en bewegen aan sociaal beleid. Tegelijkertijd werken we (samen met de GGD en andere regio-gemeenten) aan het terugdringen van roken, alcohol- en middelengebruik, onder meer door rookvrije zones en bewustwordingscampagnes.

Wat gaan we doen?

Stimuleren van bewegen in de wijk

De gemeente Hilversum zet in op het bevorderen van bewegen en een actieve leefstijl, met specifieke aandacht voor wijken waar de gezondheid als minder goed wordt ervaren (Noordoost, Oost en Zuidwest). Zo worden er tussen 2025 en 2030 in vijf Hilversumse wijken extra buurtwandelinggroepen gerealiseerd.

Doel is om jaarlijks ten minste één nieuwe groep op te starten, waarmee de sociale cohesie en de fysieke gezondheid van bewoners wordt versterkt. De uitvoering gebeurt in nauwe samenwerking met welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches en wijkcentra.

Ook de ketenaanpak voor kinderen met overgewicht wordt opgeschaald. Vanaf 2025 wordt intensiever ingezet op deze aanpak, waarbij bewegen, voeding en begeleiding worden geïntegreerd in een bredere preventieve strategie. De GGD, scholen, leefstijlpunten, zorgverzekeraars en buurtsportcoaches zijn hierbij sleutelpartners in het creëren van een duurzaam gezond perspectief voor kinderen.

In het kader van veilig bewegen is het onze ambitie om valpreventie verder uit te breiden naar alle wijken in Hilversum. Deze uitbreiding is onder voorbehoud van beschikbaarheid van middelen vanuit het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). De coördinatie ligt bij Team Sportservice.

Tegengaan van roken en vaperen

Om roken en vaperen onder jongeren en volwassenen te ontmoedigen, breidt de gemeente Hilversum het rook- en vapevrij beleid uit. Er wordt een gerichte voorlichtingscampagne over de risico's van vaperen uitgerold op middelbare scholen, waarbij er wordt begonnen in het Centrum en Noordoost, waar het meest wordt gerookt. Deze campagne wordt ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met de GGD, lokale scholen, sportverenigingen en verslavingszorgorganisatie Jellinek. We zoeken hierbij de verbinding met het regionale Preventie- en Handhavingsplan.

Bevorderen van gezonde voeding en leefstijl jeugd

Op het gebied van gezonde voeding wordt er vanaf het schooljaar 2026/2027 onderzocht hoe de gemeente gezonde schoollunches op minimaal drie basisscholen in wijken met de laagste sociaaleconomische score (SES) kan blijven aanbieden, indien het schoolmaaltijden-programma vanuit het Rijk niet wordt voortgezet. Doel is om gelijke kansen op gezondheid te bevorderen door kinderen dagelijks toegang te geven tot een voedzame maaltijd. De betrokken partners zijn scholen, zorgverzekeraars, het Jeugdsportfonds en lokale voedselproducenten. Ook wordt er onderzocht of er op drie scholen een pilot kan worden gestart met het herintroduceren van de schoolarts, om gezondheidsproblemen bij kinderen vroegtijdig en laagdrempelig te kunnen signaleren en hierop in te spelen waar nodig.

Daarnaast sluit Hilversum zich aan bij de landelijke *City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving*. Binnen deze samenwerking wordt specifiek gefocust op het verbeteren van de voedselomgeving in en rondom scholen. Dit traject gaat van start in 2025 en wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de GGD.

ACTIELIJN 2: MENTAAL WELZIJN EN VEERKRACHT

Huidige situatie

Algemene mentale gezondheid

Ruim 78% van de Hilversummers ervaart de eigen mentale gezondheid als goed. Maar dat geldt niet voor iedereen. 15% van de inwoners ervaart ernstige eenzaamheid en zo'n 22% van de Hilversummers kampt met stress. Op wijk- en buurtniveau kunnen deze percentages nog verder oplopen. Zo geeft 21.6% in het Van Riebeeckkwartier aan ernstige eenzaamheid te ervaren, en hebben Hilversummers in het Centrum meer last van stress (26.9%).

Mentale gezondheid van jeugd en jongvolwassenen

Bijzondere aandacht verdient de mentale gezondheid van jongvolwassenen. Slechts de helft van de 16 tot 25-jarigen in Hilversum ervaart de eigen mentale gezondheid als goed. Daarnaast geeft maar liefst 84% aan weleens angst- en depressiegevoelens te ervaren. Dit wordt gemeten als *'ervaren angst- of depressiegevoelens in afgelopen 4 weken'*. Ook komen stress, eenzaamheid en suïcidegedachten relatief veel voor onder Hilversumse jongvolwassenen (Bron: [Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu \(2025\). Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024](#)). Het gebruik van sociale media en alle gevaren die daarbij komen kijken draagt hier nog eens aan bij.

Ambitie

We streven naar een Hilversum waarin inwoners zich mentaal sterk, veilig en verbonden voelen met elkaar en hun omgeving. In plaats van deze problemen te medicaliseren, kiezen we voor een aanpak gericht op normaliseren en versterken. We investeren in een omgeving die het mentaal welzijn van inwoners ondersteunt en waarin problemen tijdig worden signaleerd en opgevangen, voordat ze uitgroeien tot zwaardere problematiek.

Onze overtuiging is dat preventie en gemeenschapszin belangrijke pijlers zijn: als mensen zich gezien en gesteund voelen binnen hun leefomgeving, staan ze sterker in het leven en kunnen ze tegenslagen beter verwerken. We willen jongeren leren omgaan met de risico's van sociale media, zodat zij veilig kunnen opgroeien. Dit doen we in de aanpak Digitale Veiligheid.

Daarom stimuleren we actief ontmoeting, verbondenheid en collectieve veerkracht als fundament voor mentale gezondheid in een samenleving die steeds complexer en veeleisender wordt. We bevorderen *'zorgzame gemeenschappen'*- dagelijkse contactmomenten die zorgen voor vertrouwdsheid in de wijk- door laagdrempelige ontmoetingsplekken in ieder buurt te realiseren.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

Mentale gezondheid is een terugkerend thema in diverse beleidsstukken, zoals de Beleidsagenda Jeugd, waar ingezet wordt op preventie en het versterken van de pedagogische basis. Via sport en bewegen wordt actief gewerkt aan het verminderen van stress en het tegengaan van uitsluiting. Het regionale preventie- en handhavingsbeleid rond middelengebruik (PHP) richt zich op bewustwording en ondersteuning van jongeren.

Hilversum is een voortrekker in suïcidepreventie en werkt aan zowel ambtelijke als bestuurlijke samenwerking in de regio. Met een beleidsparagraaf en een uitvoeringsagenda in ontwikkeling zet Hilversum zich actief in om suïcides te voorkomen.

Hilversum zet nadrukkelijk in op het versterken van het voorveld: laag-drempelige hulp en activiteiten die voorkomen dat jongeren specialistische nodig hebben. Voorbeelden zijn:

- praktijkondersteuners jeugd bij de huisartsen;
- jongerenwerk en jeugdcoaches op een aantal scholen;
- groepstrainingen voor weerbaarheid;
- inloop voor jongeren;
- samenwerking met onderwijs, sport en cultuur rond mentale gezondheid;
- groenvoorzieningen en veilige speel/ontmoetingsplekken die stress reduceren.

Deze ondersteuning en activiteiten worden bewust ingezet op plekken waar jongeren veel tijd doorbrengen, zoals op scholen. In samenwerking met GGZ-instellingen en regiegemeenten wordt gewerkt aan een regionale aanpak voor mentale gezondheid en suïcidepreventie.

Wat gaan we doen?

Verbeteren integrale samenwerking suïcidepreventie

De gemeente Hilversum zet in op het versterken van de integrale aanpak van suïcidepreventie door het opzetten van een bestuurlijk netwerk. Vanaf het vierde kwartaal van 2025 vindt jaarlijks een bestuurlijk overleg plaats waarin GGZ-instellingen, welzijnsorganisaties, het onderwijs en ervaringsdeskundigen samenkomen.

Doel van dit overleg is om kennisuitwisseling te bevorderen, gezamenlijke prioriteiten te formuleren en te zorgen voor een samenhangende benadering van suïcidepreventie binnen de gemeente. Door op bestuurlijk niveau verbinding te leggen, wordt gewerkt aan een structurele en duurzame preventieve infrastructuur.

Bevorderen van mentale gezondheid

Met behulp van de Hilversum Monitor wordt een innovatieve stap gezet in de aanpak van eenzaamheid. Vanaf het vierde kwartaal van 2025 worden respondenten die in de monitor aangeven zich eenzaam te voelen actief geïnformeerd over ondersteuning. Bij succes gaan we de Hilversum Monitor op andere onderwerpen (zoals leefstijl of schulden) op dezelfde manier inzetten.

Ook gaan we aan de slag met digitale gezondheid. Digitale veiligheid wordt in Hilversum voortaan expliciet verbonden aan het gezondheidsbeleid. Hoewel de aanpak nog in ontwikkeling is, ligt de focus op het voorkomen van mentale schade door online risico's zoals cyberpesten, desinformatie en digitale uitsluiting.

Hierbij richten we ons specifiek op jongeren, waarvoor we zullen samenwerken met partners zoals het MBO College en middelbare scholen. Deze verbreding van het gezondheidsbegrip erkent het groeiende belang van een veilige digitale leefomgeving voor het welzijn van inwoners, in het bijzonder jongeren en kwetsbare doelgroepen. Daarom gaan we ons vanaf 2026 aansluiten bij het jaarlijkse 'My First Smartphonefestival' van Beeld en Geluid.

We werken nauw samen met de Hoorneboeg op het gebied van mentale gezondheid. Zo ondersteunen we het 'Uit de Schaduw Festival' en het 'Together Festival' voor jongeren. Beide festivals zijn gericht op meer openheid over mentale gezondheidsproblematiek.

ACTIELIJN 3: BESTAANSZEKERHEID ALS BASIS VOOR GEZONDHEID

Huidige situatie

Huishoudens rond het sociaal minimum

Hoewel Hilversum een relatief welvarende gemeente is, leeft 6% van de huishoudens onder of rond het sociaal minimum, vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. In sommige wijken is dit percentage significant hoger: in Noordoost (10%), Oost (8%) en in het Centrum (7%). Op buurtniveau kan dit percentage nog verder oplopen (bron: [Zicht op Wijken. Dashboard – huishoudens onder of rond sociaal minimum](#)).

Bijstand en schulden

Daarnaast heeft 3% van de huishoudens recht op een bijstandsuitkering (bron: [Vereniging van Nederlandse Gemeenten \(VNG\). Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein – wijkdashboard](#)) en kampt 9.2% van de huishoudens met geregistreerde problematische schulden (bron: [Centraal Bureau voor de Statistiek \(2024\). Schuldenproblematiek in beeld](#)). Ook hier zien we duidelijke wijkverschillen.

Gezondheidsimpact

Deze sociaaleconomische verschillen vertalen zich direct in gezondheidsverschillen. Inwoners met een lagere sociaaleconomische status (SES) leven gemiddeld 6 jaar korter en hebben 15 jaar minder gezonde levensjaren dan inwoners met een hogere SES. Deze forse verschillen maken bestaanszekerheid tot een cruciale factor in gezondheidsbeleid.

Ambitie

Gezondheid begint grotendeels bij bestaanszekerheid; dit is een fundamenteel uitgangspunt van ons beleid. Inwoners die zich geen zorgen hoeven te maken over inkomen, huisvesting, onderwijs of toegang tot basisvoorzieningen, hebben aanzienlijk meer mentale, fysieke en financiële ruimte om gezonde keuzes te maken en een gezond leven te leiden.

We zien dat armoede, schulden en sociale uitsluiting een directe en vaak onderschatte impact hebben op zowel de fysieke als mentale gezondheid van onze inwoners. Langdurige financiële zorgen leiden tot chronische stress, wat het risico op hartziekten, depressie en andere aandoeningen significant verhoogt. Kinderen die in armoede opgroeien hebben niet alleen vaker gezondheidsproblemen, maar lopen ook meer kans op sociale uitsluiting en achterstand in onderwijs en ontwikkeling.

Daarom willen we deze vicieuze cirkel doorbreken en zetten in op stevige verankering van gezondheid in ons armoede-, werk-, onderwijs-, en woonbeleid met medewerkers die een goede kennis hebben van alle bestaande regelingen en budgetteren. Zo ook hulpverleners en organisaties die worden ingezet. Dit betekent concreet: inkomens- en kansenbeleid voeren met oog op gezondheid en doelbewust ongelijk investeren in gelijke kansen, juist daar waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

Hilversum werkt stress-sensitief en levensloopbestendig aan het versterken van bestaanszekerheid, zoals verankerd in de Visie Sociaal Domein *'Wij zijn Hilversum'*. Er is beleid en uitvoering op het gebied van armoedebestrijding, schuldenaanpak, laaggeletterdheid en toegang tot basisvoorzieningen. In de bibliotheek en via welzijnsorganisaties wordt gewerkt aan het verbeteren van basisvaardigheden, waaronder digitale taalvaardigheid.

Via de Beleidsagenda Armoede en Schulden en de aanpak laaggeletterdheid zetten we in op het vroegtijdig signaleren van problemen, bijvoorbeeld via huisartsen, Weg en Wijzerspreekuren, nutsbedrijven, woningcorporaties, wijkteams of buurtnetwerken, én het ondersteunen bij het navigeren van hulpregelingen. Hierbij is maatwerk essentieel: in wijken met grote achterstanden, zetten we extra in op het wegnemen van drempels naar een gezond leven.

Onze energieklassers hebben naast hun taak op het gebied van duurzaamheid ook een belangrijke signalerende functie: zij komen achter de voordeur, signaleren (gezondheids)risico's, verwijzen mensen naar de juiste zorgpartners en geven advies over een gezond binnenmilieu, bijvoorbeeld door goede ventilatie en het voorkomen van schimmel.

Daarnaast verbinden we fysieke verbeteringen aan sociale doelstellingen door bij stedelijke vernieuwingsprojecten niet alleen woningen te verbeteren, maar ook te investeren in wijkteams, buurtinitiatieven en armoedecoaches.

Wat gaan we doen?

Integrale aanpak van armoede, schulden en gezondheid

De gemeente stimuleert de inzet van (jongere) vrijwilligers in gezondheid bevorderende initiatieven, zoals bijvoorbeeld bij de jaarlijkse *'Jongeren APK'*. Deze aanpak bevordert zowel maatschappelijke betrokkenheid als de gezondheid en zelfredzaamheid van jongvolwassenen.

Specifiek voor jongvolwassenen zetten we in op de vroegsignalering van zorgverzekeringsschulden. In de tweede helft van 2025 wordt een laagdrempelig spreekuur georganiseerd dat jongvolwassenen ondersteunt bij het oplossen van schulden en tegelijkertijd bewustzijn creëert over verzekeringsplicht en gevolgen van betalingsachterstanden. Deze spreekuren zullen voornamelijk plaatsvinden in het Centrum, Noordoost en Oost, waar een hoger percentage inwoners een betalingsachterstand op de zorgpremie heeft. Partners in deze aanpak zijn zorgverzekeraars, het ROC, jongerenwerk en wijkteams.

Daarnaast verbeteren we de toegang tot sport voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Het Jeugdsportfonds wordt ingezet om jaarlijks extra kinderen structureel te laten sporten in de periode 2025-2030. Dit draagt bij aan gelijke kansen op gezondheid en versterkt de fysieke en sociale ontwikkeling van kinderen. Scholen, sportverenigingen en wijkteams spelen een belangrijke rol in de signalering en toeleiding.

Gerichte inzet van schuldhulpverlening met gebruik van data

Om schuldhulpverlening effectiever en gericht te maken, maakt Hilversum vanaf 2025 gebruik van data van de Nederlandse Schuldhulprouwe (NSR). Eind 2025 wordt een analyse afgerond waarin problematische schuldsituaties in beeld worden gebracht. Op basis van deze inzichten worden vanaf het tweede kwartaal van 2026 gerichte interventies en publiekscampagnes ontwikkeld.

ACTIELIJN 4: STERKE GEMEENSCHAPPEN EN SOCIALE SAMENHANG

Huidige situatie

Hilversummers beoordelen de sociale cohesie gemiddeld met een 6.9. Slechts 37.1% van de inwoners geeft aan in een gezellige buurt te wonen waar veel saamhorigheid is, en minder dan de helft zegt zich verbonden te voelen met de buurt. Wel geeft 59% aan dat burens voor elkaar klaar staan. Ook hier zijn duidelijke wijkverschillen zichtbaar: inwoners in het Centrum en Noordoost voelen zich minder verbonden met de buurt, terwijl inwoners van Hilversumse Meent zich juist erg verbonden voelen.

Ambitie

Een sterke gemeenschap maakt gezond. In buurten waar mensen elkaar kennen, helpen en echt samenleven, voelen inwoners zich veiliger, meer verbonden en zelfredzamer. Daarom zetten we in op het versterken van de sociale basis: het geheel van informele netwerken, ontmoetingsplekken en onderlinge zorg die mensen samenbrengt en substantieel bijdraagt aan welzijn en gezondheid.

Dit sociale fundament – burenhulp, vrijwilligerswerk, mantelzorg, buurtactiviteiten – is essentieel voor het creëren van veerkrachtige wijken en een inclusieve samenleving waarin iedereen kan floreren. Sterke sociale verbindingen dragen direct bij aan gezondheid door:

- verminderen van eenzaamheid en de gezondheidsrisico's die daarmee samenhangen;
- vroegsignalering van problemen en snellere toeleiding naar hulp;
- praktische ondersteuning bij gezond leven (samen koken, bewegen, etc.);
- emotionele steun bij tegenslagen en uitdagingen;
- bevordering van zingeving en positieve gezondheid.

We stimuleren actief gezondheid en welzijn door verbinding, betrokkenheid en gedeelde verantwoordelijkheid tussen inwoners, vrijwilligers, professionals en organisaties in de overtuiging dat gezondheid niet primair ontstaat in de spreekkamer, maar juist op het schoolplein, in het buurthuis of tijdens de buurtbarbecue – daar waar mensen elkaar ontmoeten en ondersteunen in het dagelijks leven. We spelen hierbij in op de behoeften van verschillende groepen, zoals jongeren.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

De sociale basis wordt versterkt via beleidslijnen zoals de Uitvoeringsagenda's Eenzaamheid, Mantelzorg, Vrijwillige Inzet en Ouder Worden. De buurt is hierin het centrale vertrekpunt, met oog voor diversiteit, buurtgerichte ondersteuning en initiatieven die bewoners zelf in gang zetten. Hilversum werkt wijkgericht, met oog voor wat lokaal nodig is. Dat betekent maatwerk per wijk, gericht op het versterken van ontmoeting, informele steun en gezondheid. Professionals zoals opbouwwerkers, jongerenwerkers, wijkverpleegkundigen en huisartsen worden actief verbonden.

Ook investeren we al in de sociale infrastructuur – de fysieke plekken die gemeenschapsvorming faciliteren: de bibliotheek, buurthuizen, parken, sportclubs, schoolpleinen en zelfs de stoep voor de deur. Deze plekken vormen de knooppunten van het dagelijks leven waar publieke familiariteit ontstaat: het gevoel van vertrouwdheid door alledaagse ontmoetingen. We werken aan een ruimtelijk kader voor maatschappelijke voorzieningen, waarin we deze functies borgen. Binnen de regionale IZA-aanpak werken we samen aan zorgzame gemeenschappen en het versterken van informele netwerken in de wijk, met bijzonder aandacht voor de verbinding tussen het medische en sociale domein.

Wat gaan we doen?

Versterken van gezonde gemeenschappen

In drie wijken organiseren we laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden waar bewoners terecht kunnen voor voorlichting, gezondheidsactiviteiten en ondersteuning. We doen dit in samenwerking met bewoners, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, scholen en vrijwilligers en sluiten aan op de behoeften in de wijk.

Daarnaast wordt vanaf 2026 een regeling opengesteld voor bewoners-initiatieven die bijdragen aan gezondheid en welzijn. Jaarlijks kunnen tien kleinschalige initiatieven een budget ontvangen, waarmee bewoners de ruimte krijgen om zelf activiteiten te organiseren die zorgen voor meer verbinding, vitaliteit en gemeenschapskracht.

Om het thema gezondheid blijvend onder de aandacht te brengen, integreren we dit onderwerp structureel in onze reguliere accountgesprekken. Concreet betekent dit dat we minimaal één keer per jaar in gesprek gaan met iedere zorg- en welzijnsaanbieder over hun inspanningen op het gebied van gezondheid.

Tot slot wordt de openbare ruimte doelgericht ingezet ter bevordering van ontmoeting en beweging. Bij de (her)inrichting van vijf geselecteerde locaties wordt expliciet aandacht besteed aan het creëren van ontmoetingsplekken die uitnodigen tot sociale interactie en lichaamsbeweging, zoals beweegparken. Hierbij wordt tevens onderzocht of bestaande plekken, zoals schoolpleinen, buiten schooltijd efficiënter benut kunnen worden voor ontmoeting en bewegen. De uitvoering hiervan loopt door tot 2030 en wordt gekoppeld aan reeds geplande herinrichtingsprojecten.

ACTIELIJN 5: TOEKOMSTBESTENDIGE ZORG EN ONDERSTEUNING

Huidige situatie

In Hilversum heeft 22,8% van de huishoudens behoefte aan hulp en 21,2% maakt gebruik van voorzieningen uit de Participatiewet, Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning (bron: [Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Waarstaatjegemeente](#)). De prognose is dat dit percentage in de komende jaren nog verder zal toenemen vanwege de vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen. Ook bij deze cijfers zijn er verschillen per wijk, die mogelijk te maken hebben met demografische kenmerken en de nabijheid van voorzieningen. Zo maakt in het Centrum slechts 4,9% van de inwoners gebruik van de Wmo, terwijl de hoogste percentages te vinden zijn in Zuidwest (11,3%) en het Landelijk Gebied (10,2%) (bron: [Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Wmo voorspelmodel](#)).

Ambitie

We willen dat alle Hilversummers zo lang mogelijk gezond, veilig en zelfstandig kunnen wonen in hun eigen vertrouwde buurt, met passende hulp dichtbij en oprechte aandacht voor hun persoonlijke situatie en behoeften. Toekomstbestendige zorg betekent voor ons het doorbreken van traditionele grenzen: tussen formele en informele ondersteuning, tussen zorg en welzijn, tussen het sociale en fysieke domein. Alleen door samenhang, samenwerking en innovatie over deze grenzen heen kunnen we zorg toegankelijk, menselijk en van hoge kwaliteit houden voor iedereen die het nodig heeft, nu en in de toekomst. Daarbij staan de volgende principes centraal:

- preventie en vroegsignalering;
- positieve gezondheid en eigen regie;
- wijkgerichte samenwerking;
- versterking van (een combinatie van) informele zorg naast formele zorg;
- inzet van technologie waar dat meerwaarde heeft.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

Binnen de Visie Sociaal Domeinen de Beleidsagenda Wmo – Samenleving is de koers ingezet op het versterken van netwerken in de wijk. We zoeken naar oplossingen die passen bij de leefwereld van inwoners: informeel waar het kan, formeel waar het moet. De Uitvoeringsagenda Mantelzorg en de Uitvoeringsagenda Ouder Worden bieden concrete richtlijnen om mantelzorgers beter te ondersteunen, eenzaamheid onder ouderen tegen te gaan en sociaal isolement te doorbreken.

Hilversum versterkt de informele zorg omdat dit een onmisbare schakel vormt in het dagelijks leven van ouderen en chronisch zieken. We investeren in buurtgerichte zorg. We werken integraal samen met zorgprofessionals, welzijnswerkers, scholen en vrijwilligers. Deze benadering zorgt ervoor dat kwetsbare inwoners tijdig in beeld zijn en hulp krijgen die past bij hun situatie.

Daarnaast staan we in nauwe verbinding met onze eerstelijnspartners, zoals huisartsen, fysiotherapeuten en apothekers. Dit heeft in 2024 geleid tot het symposium 'Gezondheid Verbindt'. Ook de pilot Welzijn op Recept (WoR) is een samenwerking van de gemeente met eerstelijns zorgverleners en Versa Welzijn.

In regionaal verband werken we binnen Gezond Gooi samen aan de uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA), waarbij de nadruk ligt op de verschuiving *van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag*.

Wat gaan we doen?

Naar een integrale zorg- en ondersteuningsaanbod

De gemeente Hilversum werkt aan een steviger en meer samenhangend zorg- en ondersteuningslandschap. In dat kader wordt in 2025 de bestuurlijke samenwerking tussen zorg- en welzijnspartijen en de gemeente verbeterd. Wanneer nodig worden ook onderwijsinstellingen aangehaakt, vanwege de rol die zij kunnen spelen bij preventie en vroegsignalering van mogelijke problematiek onder jongeren.

Ook werken we aan een integrale aanpak voor het sociaal domein. Hierdoor wordt het voor inwoners duidelijker en eenvoudiger om passende ondersteuning te vinden. Deze aanpak draagt bij aan snellere hulp, minder doorverwijzingen en betere aansluiting bij de hulpvraag van inwoners.

Kenbaar maken van AED-aanbod

Op het gebied van preventie wordt ingezet op twee concrete trajecten. Allereerst brengen we het AED-netwerk in Hilversum in beeld. In het derde kwartaal van 2025 vindt een volledige inventarisatie plaats van alle publiek toegankelijke AED's, gevolgd door registratie op het landelijke platform HartslagNu.

ACTIELIJN 6: LEEFOMGEVING EN GEZONDHEID

Huidige situatie

Brede definitie gezonde leefomgeving

De gemeente Hilversum is een relatief beweegvriendelijke omgeving, en scoort hierop een 6,9. Dit betekent dat er relatief veel sport- en speelplekken, nabije voorzieningen en recreatief groen en blauw is. Ruim 55% van de Hilversummers loopt of fietst naar het werk, wat boven het landelijk gemiddelde van 49% ligt.

Uitnodigend groen en bereikbaar groen

Volgens 62.5% van de Hilversummers nodigt het groen in hun omgeving uit om te bewegen, maar er zijn sterke verschillen tussen de wijken: van 38.5% in het Centrum tot 93.8% in het Landelijk Gebied.

Ambitie

Een gezonde leefomgeving is een basisvoorwaarde voor een gezond leven. In Hilversum streven we naar wijken waarin bewegen, ontmoeten en ontspannen vanzelfsprekend zijn. Een gezonde leefomgeving:

- nodigt uit tot wandelen, fietsen en spelen;
- is sociaal veilig en milieutechnisch gezond (schone lucht, weinig geluidshinder, verkoelend groen);
- stimuleert sociaal contact en mentale gezondheid;
- is bereikbaar en toegankelijk voor iedereen, ook mensen met beperkingen of een smalle beurs;
- anticipeert op klimaatverandering door adaptieve maatregelen (schaduw, wateropvang).

We nemen gezondheid integraal mee in ruimtelijk en sociaal beleid, met aandacht voor onderbelichte thema's als hitte, voedselomgeving en mobiliteitsarmoede. In lijn met het principe *Gezondheid in en voor al het beleid* nemen we gezondheid mee in ruimtelijk beleid door 'gezond te verdichten' en groenblauwe netwerken centraal te stellen in ruimtelijke plannen – van woningbouw tot mobiliteit en klimaatadaptatie (bron: [Stedelijke Transformatie \(2024\). Gezond verdichten](#)). Daarnaast willen we gaan verkennen welke maatregelen we kunnen nemen om gezonde voedselkeuzes in Hilversum te stimuleren, waarbij we speciale aandacht besteden aan de omgeving in en rondom scholen. Een gezonde stad is meer dan stenen: het is een plek die het dagelijks leven ondersteunt, ontmoeting faciliteert en gezondheid bevordert.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

Gezondheid staat centraal in het ruimtelijk beleid van Hilversum. Via de Omgevingsvisie, de opgave Duurzaam, deelprogramma's, zoals Mobiliteit en Groen en de Visie Openbare ruimte is gezondheid al structureel verankerd. Bij nieuwe ontwikkelingen worden gezondheidseisen gesteld: voldoende groen, speelruimte, veilige wandel- en fietsroutes, en klimaatadaptieve maatregelen zoals schaduw en wateropvang. Zo is Hilversum bezig met het vergroenen van vijftien speeltuinen (bron: [Bouwen aan Hilversum](#)).

Onze openbare ruimte stimuleert ontmoeting en beweging door levendige pleinen, brede stoepen, (moes)tuinen en andere ontmoetingsplekken die ook het mentaal welzijn bevorderen. De kennis van bewoners is onmisbaar. Hun buurtexpertise helpt ons bij het creëren van maatwerk en vergroot de betrokkenheid.

We pakken actief ongezonde omgevingsfactoren aan:

- tegengaan van hittestress en versteende wijken door gerichte vergroening;
- verbeteren van luchtkwaliteit met aandacht voor scholen en werkomgeving via duurzame mobiliteitsoplossingen;
- beperken van geluidsbelasting en CO₂-uitstoot bij nieuwe bouwlocaties;
- bestrijden van schimmelproblematiek in samenwerking met woningcorporaties en energiecoaches;
- verkennen van maatregelen tegen overlast door houtstook.

Wat gaan we doen?

Integratie van gezondheid in de fysieke leefomgeving

Gezondheid nemen we structureel mee bij de start van projecten op het gebied van de openbare ruimte, onder andere via het proces van stedelijk programmeren. Dit proces biedt de mogelijkheid om gezondheidskennis en -doelen vanaf het begin in te brengen in ontwerpkeuzes, inrichting en participatietrajecten.

Een gezonde en veilige openbare ruimte voor iedereen

Om de openbare ruimte beter aan te passen aan veranderende klimaat- en gezondheidsuitdagingen, start Hilversum met een pilot gericht op hitteaanpak in kwetsbare buurten. Deze aanpak is gebaseerd op de landelijke hitteagenda (verwacht juni 2025) en richt zich, naast het inrichten van een buurtnetwerk, op het verminderen van hittestress door middel van vergroening, schaduwrijke plekken en hittebestendige inrichting.

Daarnaast wordt er vanaf het tweede kwartaal van 2025 een wijkscan uitgevoerd om de beweegvriendelijkheid en toegankelijkheid van de leefomgeving in kaart te brengen. De eerste scan vindt plaats in de wijk Zuid-West, mede gefinancierd vanuit een ZonMW-subsidie. De uitkomsten van deze scans bieden input voor gerichte interventies om bewegen in de wijk te stimuleren. Hierbij wordt samengewerkt met bewoners.

ACTIELIJN 7 - GEMEENTE HILVERSUM ALS GEZONDE ORGANISATIE

Ambitie

Als werkgever gaat de gemeente Hilversum het goede voorbeeld geven. Vitaliteit, mentale veerkracht, werkplezier en een gezonde leefstijl zijn belangrijk om als organisatie duurzaam inzetbaar, aantrekkelijk en toekomstgericht te blijven. Daarom hebben we naast de zes inhoudelijke actielijnen ook een extra, interne actielijn opgenomen: Actielijn 7 – De gemeente Hilversum als gezonde organisatie.

Actielijn 7 richt zich op het versterken van gezondheid, welzijn en werkgelek van iedereen die werkt voor of namens de gemeente: van ambtenaren en teamleiders tot bestuurders en raadsleden. We maken werk van een gezonde werkomgeving, een stimulerende cultuur met focus Positieve Gezondheid en ontwikkeling.

Actielijn 7 is geen eenmalige interventie, maar een blijvende beweging: een gezonde organisatie ontstaat door gezamenlijke inzet en consequente toepassing van gezondheid in alles wat we doen.

Wat gebeurt er al in Hilversum?

De gemeente Hilversum organiseert ieder jaar Vitaliteitsweken voor het personeel. Tijdens de vitaliteitsweken is extra aandacht voor een gezonde werkomgeving. Verder worden er workshops, wandelingen, fietstochten en sportevenementen georganiseerd. Deze activiteiten zorgen voor een betere fysieke en mentale gezondheid en dragen bij aan werkplezier. Verder wordt er geadviseerd over het instellen van een gezonde werkplek en de juiste werkhouding, zijn er sessies over het omgaan met werkdruk, en is er preventief aanbod in samenwerking met de Hilversum Academie over bijvoorbeeld energiemangement.

Wat gaan we doen?

Versterken van gezondheid binnen de gemeentelijke organisatie

In 2025 wordt onderzocht of Hilversum kan aansluiten bij de landelijke ambitie *Gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen*. Het doel hiervan is om te bekijken hoe het voedselaanbod binnen gemeentelijke locaties gezonder en duurzamer kan worden ingericht, in lijn met de bredere gezondheidsdoelen van de organisatie.

We starten met een verkenning voor een methode om vitaliteit structureel op te nemen in functioneringsgesprekken. Hiermee wordt gezondheid in de volle breedte – fysiek, mentaal en sociaal – een vanzelfsprekend onderdeel van de gesprekscyclus. We hebben de wens om dit in samenwerking te doen met de IZA-kerngroep Positieve Gezondheid.

Na de fusie starten we met een bewustwordingscampagne over het belang van gezond werken. Daarbij krijgen zij handvatten aangereikt om hun werk gezonder in te richten, zowel fysiek als mentaal. Dit kan variëren van bewustwording over werkdruk, werkhouding en regelmatig bewegen tot het stimuleren van balans tussen werk en herstel. De invulling van dit traject wordt in de aanloop naar 2027 verder uitgewerkt.

Ook gaan we de mogelijkheden onderzoeken om gezonder te vergaderen. Er is de wens om gemeentelijke vergaderruimtes zodanig in te richten dat zij uitnodigen tot meer staan en bewegen tijdens overlegmomenten. Denk hierbij aan statafels, flexibele opstellingen en korte beweeginterventies.

4 UITVOERING, FINANCIËN EN MONITORING

UITVOERING

De Beleidsagenda Gezondheid 2025–2030 wordt uitgevoerd door de beleidsregisseur gezondheid (1 fte). Deze functionaris speelt een centrale rol in het verbinden van beleidsterreinen, met bijzondere aandacht voor de koppeling tussen het sociaal en fysiek domein. Door gezondheid vanaf de start mee te nemen in beleidsprocessen – zoals gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en mobiliteit – wordt gezondheidswinst verankerd in de leefomgeving.

De uitvoering vindt plaats binnen bestaande programma's en in nauwe samenwerking met interne en externe partners, waaronder de GGD, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en inwoners. Gezondheid wordt gestuurd via het Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN), dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Door flexibel in te spelen op wijkdata, maatschappelijke ontwikkelingen en signalen uit de praktijk, blijft het beleid actueel en impactvol. Gezondheid is daarmee niet alleen een beleidsdoel, maar ook een leidend principe voor samenwerking en besluitvorming binnen de gemeente. Het gezondheidsbeleid is dynamisch met ruimte om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht.

COMMUNICATIE

Om de ambities van de Beleidsagenda Gezondheid te realiseren zetten we in op heldere, toegankelijke en doelgerichte communicatie richting inwoners, partners en collega's. We maken zichtbaar wat er gebeurt, delen voorbeelden en betrekken inwoners actief bij initiatieven in hun buurt. Via wijkcommunicatie, sociale media, bijeenkomsten stimuleren we bewustwording, participatie en eigenaarschap. Op die manier investeren we in een veranderende context die de gezondheid van inwoners positief beïnvloedt. We sluiten aan op de bredere communicatie over het sociaal domein, gericht op de overgang van een focus op ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. In de komende periode zullen we hiervoor passende communicatiemiddelen ontwikkelen.

FINANCIËN

Voor de uitvoering van deze Beleidsagenda Gezondheid is geen aanvullende financiering nodig. De aanpak is gebaseerd op bestaande programma's en beleidsterreinen waar gezondheid al een rol speelt. Door binnen deze bestaande kaders gezondheid meer strategisch te positioneren en domeinoverstijgende samenwerking te stimuleren, versterken we de impact zonder extra kosten.

Voor de ontwikkeling en coördinatie van het gezondheidsbeleid zijn met de Voorjaarsnota 2023 middelen gereserveerd voor structurele ambtelijke capaciteit. Dit maakt het mogelijk om gezondheid integraal te verankeren in gemeentelijk beleid en uitvoering. De inzet op gezondheid past binnen de huidige meerjarenraming van de gemeente.

Wel wordt bij de uitvoering nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden om externe middelen aan te wenden, zoals via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA), ZonMw-subsidies of provinciale programma's. De gemeente zal actief monitoren waar kansen liggen om aanvullende middelen in te zetten op thema's als preventie, mentale gezondheid, leefomgeving of gezondheidsachterstanden.

MONITORING

In deze beleidsagenda zijn acties bepaald die bijdragen aan het realiseren van een deel van de doelen uit de Visie Sociaal Domein. De voortgang op deze doelen volgen we via het Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN) voor het sociaal domein. Het DIN wordt jaarlijks vastgesteld door het college en gedeeld met de gemeenteraad.

Het DIN bevat een aantal relevantie indicatoren op het gebied van gezondheid die we de komende jaren zullen monitoren:

- het rapportcijfer waarmee inwoners hun gezondheid waarderen;
- percentage inwoners dat voldoet aan de nationale beweegrichtlijn;
- percentage kinderen dat voldoende beweegt;
- percentage dat jongeren dat alcohol of andere middelen gebruikt;
- percentage volwassenen met een goed ervaren mentale gezondheid.

Daarnaast volgen we de output op activiteitsniveau. In [de Activiteitenagenda Gezondheid \(bijlage 3\)](#) staat per activiteit de beoogde output benoemd voor zover mogelijk. Daarbij geldt dat het een dynamisch document is, dat op basis van voortschrijdend inzicht kan worden bijgesteld.

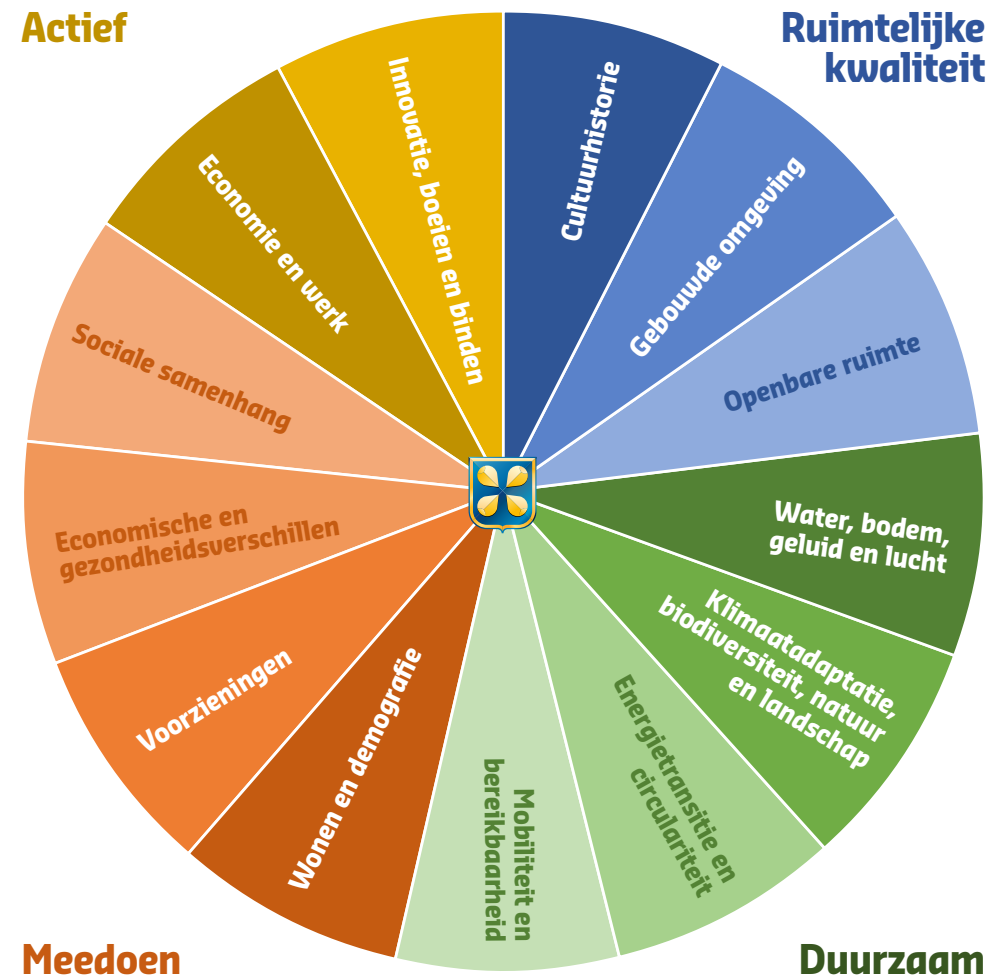
BIJLAGEN

INTEGRALE '360 -GRADEN' SCAN: GEZONDHEID IN EN VOOR AL HET BELEID

Vanuit de benadering 'Gezondheid in en voor al het beleid' hebben we een integrale toets uitgevoerd, zie de tabel hieronder. Daarbij hebben de raakvlakken van gezondheid met andere beleidsvelden in kaart gebracht, evenals kansen en knelpunten. Per kans, dan wel knelpunt staat eveneens aangeven of deze geborgd is het gemeentelijk beleid. Daarbij gaat het zowel om gezondheidsbeleid als om beleid op andere terreinen. De 360-graden-scan is gebaseerd op het onderstaande cirkelmodel uit de Omgevingsvisie, waarin de inhoudelijke opgaven en subopgaven staan opgenomen. Uit de tabel komt een aantal aandachtspunten naar voren die kansen bieden voor verdere ontwikkeling.

Zorgmijding vanwege hoge kosten

Vanuit zorgverleners die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze beleidsagenda is aangegeven dat zorgkosten voor inwoners een drempel kunnen vormen om zorg af te nemen, bijvoorbeeld indien er een eigen bijdrage voor medicatie moet worden betaald. Hoewel dit grotendeels buiten de scope van de gemeente ligt, zouden we kunnen inzetten op afspraken met zorgverleners over signalering van financiële problematiek en doorverwijzing naar de juiste ondersteuning.

Het belang van gezonde inwoners voor een gezonde economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat

Hilversum scoort relatief goed op het gebied van gezondheid. Inwoners geven hun gezondheid gemiddeld een 7,6. De gemeente beschikt bovendien over goede (gezondheids) voorzieningen en een aantrekkelijke, groene leefomgeving. Gezonde inwoners en een gezonde leefomgeving zijn van groot belang voor de economie. Investeren hierin is daarom niet alleen een sociale, maar ook een economische noodzaak.

Ongezonde commerciële activiteiten

Effectief gezondheidsbeleid houdt niet alleen rekening met zorgvoorzieningen en leefstijlbevordering, maar kijkt ook naar de invloed van de fysieke en commerciële leefomgeving. Snackbars, fastfoodrestaurants en andere aanbieders van energierijk en voedingsarm voedsel zijn vaak laagdrempelig en goedkoop, maar dragen bij aan ongezonde voedingspatronen. Vooral in kwetsbare wijken, waar gezonde alternatieven schaars zijn, kan dit leiden tot hogere cijfers voor overgewicht, diabetes en andere leefstijlgerelateerde aandoeningen.

Kans op samenwerking met het onderwijs op het gebied van zorg

Personeelstekorten in de zorg vormen een groot en groeiend probleem. Samenwerking op dit gebied met onderwijsinstellingen zou verder versterkt kunnen worden.

Ruimte voor ontmoeting in en rondom gebouwen

Ruimte voor ontmoeting is belangrijk voor een gezonde stad. Dat geldt zowel voor de openbare ruimte als voor gebouwen. In het te ontwikkelen kader voor maatschappelijke voorzieningen wordt hier deels al rekening mee gehouden. Aanvullend daarop kunnen we overwegen om ook in gebouwen en wooncomplexen expliciet ontmoetingsfuncties te creëren. Denk bijvoorbeeld aan gedeelde ontmoetingsruimtes, buurtkamers of gemeenschappelijke tuinen. Zulke voorzieningen versterken de sociale cohesie, bevorderen welzijn en dragen bij aan een vitale en veerkrachtige leefomgeving

Ontwerp gericht op beweging

Bij het ontwerp van gebouwen kan meer aandacht worden besteed aan het stimuleren van beweging. Denk hierbij aan het creëren van uitnodigende looproutes en het integreren van beweegvriendelijke elementen zoals binnentuinen of sport- en speelvoorzieningen. Een gebouw dat uitnodigt tot bewegen draagt bij aan de fysieke én mentale gezondheid van bewoners en gebruikers.

Het belang van (betaalbaar) parkeren voor kwetsbare inwoners en zorgverleners

Betaalbaar parkeren is tijdens de voorbereiding van deze beleidsagenda meerdere keren benoemd als belangrijk aandachtspunt. Voor kwetsbare inwoners, zoals mensen met een beperking of een laag inkomen, is goede en betaalbare parkeergelegenheid essentieel om toegang te houden tot voorzieningen, zorg en sociale contacten. Ook voor zorgverleners die aan huis werken is het kunnen parkeren in de buurt van cliënten een praktische noodzaak.

MEEDOEN	Kansen en knelpunten	Geborgd in beleid?
Sociale samenhang	• Minder eenzaamheid en meer mentale veerkracht • Stimulans voor gezond gedrag, zoals samen koken en bewegen • Betere toegang tot hulp en ondersteuning via informele netwerken • Meer (ervaren) veiligheid in wijken en buurten	• JA • JA • JA • JA
Economische en gezondheidsverschillen	• Sterke samenhang tussen gezondheid en de sociaal economische status • Financiële stress schaadt de gezondheid en leidt tot ongezonde keuzes • Minder gezonde leefomstandigheden door gebrek aan geld, zoals goede voeding, huisvesting en sport • Zorg wordt soms vermeden vanwege kosten • Gezondheidsproblemen beperken arbeidsdeelname en ondermijnen bestaanszekerheid • Grote verschillen tussen wijken in gezondheid en bestaanszekerheid	• JA • JA • NEE • JA • JA • JA
Voorzieningen	Toegang tot (gezondheids)voorzieningen hangt af van: • Betaalbaarheid – voorzieningen moeten financieel haalbaar zijn • Beschikbaarheid – voorzieningen moeten nabij en bereikbaar zijn • Begrijpelijkheid – procedures moeten duidelijk en te volgen zijn • Passendheid – aanbod moet aansluiten bij de behoeften van inwoners	• JA • JA • JA • JA
Wonen en demografie	• Goede woningkwaliteit bevordert gezondheid • Betaalbare woonlasten voorkomen stress en maken ruimte voor gezonde keuzes • Woonzekerheid vermindert stress en vergroot welzijn • Veilige, prettige omgeving draagt bij aan gezondheid	• JA • JA • JA • JA

ACTIEF	Kansen en knelpunten	Geborgd in beleid?
Economie en werk	• Zorgsector = grote werkgever (15.000 banen) met veel vacatures én kansen voor werkzoekenden • Gezonde inwoners = economische meerwaarde: hogere productiviteit en aantrekkelijker vestigingsklimaat • Ongezonde commerciële activiteiten, zoals bepaald voedselaanbod, negatieve impact op gezondheid • Gemeente als gezonde organisatie	• JA • NEE • NEE • JA
Innovatie, boeien en binden	• Gezondheid als economische motor – sterke basis voor technologische innovaties in Hilversum via gezondheidshubs en ziekenhuis • Kans voor samenwerking met onderwijs – gericht op innovatie en het aantrekken van jong gezondheidspersoneel	• JA • NEE

RUIMTELIJKE KWALITEIT	Kansen en knelpunten	Geborgd in beleid?
Cultuurhistorie	• Dudoks tuinstadontwerp bevordert welzijn met groen, ontmoetingsplekken en esthetiek • Zijn visie leeft voort in het huidige straatbeeld én biedt inspiratie voor gezonde ruimtelijke keuzes vandaag de dag	• JA • JA
Gebouwde benadering	• Gezonde, duurzame gebouwen met daglicht en ventilatie • Ruimte voor ontmoeting in en rondom gebouwen • Flexibele functies, zoals spreekkamers in buurthuizen • Toegankelijke gebouwen voor iedereen • Ontwerp dat uitnodigt tot bewegen	• JA • NEE • JA • JA • NEE
Openbare ruimte	• Ruimte voor ontmoeting • Beweegvriendelijke inrichting met wandel-, fiets- en sportmogelijkheden • Groen voor ontspanning, mentale gezondheid en hittebestrijding • Veilige fysieke en sociale omgeving	• JA • JA • JA • JA

DUURZAAM	Kansen en knelpunten	Geborgd in beleid?
Water, bodem, geluid en lucht	• Voor gezondheid is een gezonde leefomgeving van schone lucht, geen geluidsoverlast en goede waterkwaliteit (knelpunt)	• JA
Klimaatadaptie, biodiversiteit, natuur en landschap	• Sterke verbinding tussen buitengebied en stedelijk groen. (kans) • Natuur draagt bij aan fysieke en mentale gezondheid • Hittestress vormt een groeiend risico, vooral voor kwetsbare groepen	• JA • JA • JA
Energietransitie en circulariteit	• Niet iedereen kan de overstap maken, wat leidt tot hogere energiekosten en stress • Slecht verwarmd huis door financiële beperkingen schaadt de gezondheid	• JA • JA
Mobiliteit en bereikbaarheid	• Mobiliteit is essentieel voor participatie en toegang tot voorzieningen • Mobiliteitsarmoede vergroot gezondheidsverschillen • Actief reizen (fietsen, lopen) versterkt de gezondheid • Mobiliteit veroorzaakt luchtvervuiling, geluidsoverlast en veiligheidsrisico's • Parkeren is belangrijk, vooral voor inwoners die slecht ter been zijn en voor (mantel)zorgverleners	• JA • JA • JA • JA • NEE

WETTELIJKE EN BESTUURLIJKE KADERS

In dit hoofdstuk schetsen we de belangrijkste wettelijke en bestuurlijke kaders voor het gezondheidsbeleid. Met de Beleidsagenda Gezondheid geven we concreet invulling aan de volgende kaders:

1. Startnotitie Gezondheid
2. Omgevingsvisie Hilversum 2040
3. Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum'
4. Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024-2030
5. Sport- en Beweegnota 2024-2030
6. Preventie- en Handavingsplan alcohol en drugs 2021- 2024
7. Wet publieke gezondheid (Wpg)
8. Integraal Zorgakkoord (IZA)
9. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Lokaal

1. Startnotitie Gezondheid

Op 16 oktober 2024 heeft de Hilversumse gemeenteraad de Startnotitie Gezondheid 'Beleidsagenda Gezondheid' vastgesteld. De overkoepelende ambitie luidt: *Hilversum is een stad waarin al onze inwoners fysiek en mentaal gezond kunnen zijn. Zo gezond als binnen ieders mogelijkheden ligt.* In de startnotitie staat de benadering 'Gezondheid in en voor al het beleid' beschreven.

Deze integrale benadering is uitgewerkt in zes actielijnen die ook als basis dienen voor de onderliggende beleidsagenda. Daarnaast is expliciet rekening gehouden met sociaaleconomische gezondheidsverschillen, met als doel een hogere levenskwaliteit voor alle inwoners van Hilversum.

2. Omgevingsvisie Hilversum 2040

In deze visie zijn drie thematische opgaven opgenomen: 'Duurzaam', 'Actief' en 'Meedoen'. De opgaven worden programmatisch uitgewerkt. De Beleidsagenda Gezondheid draagt bij aan de uitwerking van het thema 'Meedoen'. Over deze opgave staat in de Omgevingsvisie:

'In Hilversum kan iedereen meedoen en prettig leven. Bestaanszekerheid, kansen voor iedereen, passende woningen en gezonde, sterke buurten met goede voorzieningen zorgen ervoor dat mensen weerbaarder zijn, doordat ze meer grip hebben op hun eigen leven en omgeving.'

Meedoen fungeert daarmee als een overkoepelende opgave, waarin inspanningen vanuit zowel het sociaal als fysiek domein samenkomen. Denk aan het bevorderen van bestaanszekerheid en sociale samenhang, maar ook aan het gezond en inclusief inrichten van de leefomgeving.

De doelstellingen voor deze opgave zijn:

1. realiseren van voldoende en betaalbare woningen en goede voorzieningen;
2. verkleinen van economische- en gezondheidsverschillen;
3. versterken van sociale samenhang in de buurten (sterke buurten);
4. waarborgen van veiligheid in de buurten (sterke buurten).

3. Visie sociaal domein 'Wij zijn Hilversum'

Deze Beleidsagenda Gezondheid sluit aan op de Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum' en draagt bij aan de uitwerking van de drie centrale opgaven: *bestaanszekerheid, kansengelijkheid en sterke buurten*. Aan deze opgaven zijn doelstellingen gekoppeld, waaraan we met deze beleidsagenda actief bijdragen:

- Hilversummers hebben voldoende bestaansmiddelen en nemen deel aan de samenleving (*bestaanszekerheid*);
- Hilversummers ontvangen passende zorg en/of ondersteuning en weten deze te vinden (*bestaanszekerheid*);
- Hilversumse kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op (*kansengelijkheid*);

- Hilversummers hebben een sociaal netwerk en voelen zich onderdeel van een gemeenschap (*sterke buurten*);
- Hilversummers krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen (*sterke buurten*).

De kernwaarden van de Visie Sociaal Domein – *eenvoud, betrokkenheid en vertrouwen* – zijn leidend geweest bij de uitwerking van deze beleidsagenda en de keuzes die zijn gemaakt.

4. Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024-2030

Met de Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024–2030 werkt Hilversum aan veerkrachtige gemeenschappen en toegankelijke ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. De kernwaarden *eenvoud, betrokkenheid en vertrouwen* vormen hierbij het fundament. Twee bewegingen staan centraal:

1. *Van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (van ZZ naar GG)* – Een verschuiving van focus op ziekte naar het bevorderen van gezondheid, welzijn en zingeving, geïnspireerd op het gedachtegoed van positieve gezondheid.
2. *Versterken van de sociale basis* – In samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties, zorgpartners en informele netwerken wordt ingezet op een sterke sociale infrastructuur in de wijken.

Door inwoners actief te betrekken en hun sociale netwerken te versterken, wordt gewerkt aan meer onderlinge verbondenheid en een inclusieve leefomgeving, waarin iedereen – ongeacht leeftijd, gezondheidssituatie of achtergrond – zich thuis en gezien voelt.

5. Hilversumse Beleidsagenda Jeugd 2024-2030

Met de Beleidsagenda Jeugd 2024-2030 zet Hilversum in op het bieden van kansen en ondersteuning die de jeugd verdient om op te groeien tot gezonde en zelfstandige volwassenen. Ook in deze agenda staat de beweging '*van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag*' en het versterken van de sociale basis centraal. Er is in deze beleidsagenda specifieke aandacht voor preventie en vroegtijdige interventie, waaronder het versterken van de pedagogische basis, en het verbeteren van mentale gezondheid en veerkracht van gezinnen en jeugdigen.

6. Sport- en Beweegnota Hilversum 2024-2030

De Sport- en Beweegnota van Hilversum (2024-2030) heeft als missie '*Hilversummers een leven lang actief en vitaal*'. Het beschrijft vijf thema's: inclusie en diversiteit, sociaal veilige sport, vitale sportaanbieders, vaardig in bewegen, en ruimte voor sport en bewegen. De gemeente streeft ernaar dat in 2030 60% van de inwoners aan de beweegrichtlijn voldoet (momenteel 50,6%).

Dit is relevant voor gezondheidsbeleid, omdat investeren in sport en bewegen een maatschappelijk rendement van 270% oplevert in termen van gezondheidswinst. Sport en bewegen dragen bij aan het verminderen van overgewicht, chronische ziekten, mentale problemen, en eenzaamheid. De nota legt expliciet verbinding met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en benadrukt de integrale aanpak tussen sport, gezondheid en sociale opgaven.

7. Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021 - 2024 (PHP)

Het Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs 2021-2024 (verlengd met één jaar) van regio Gooi en Vechtstreek richt zich op het terugdringen van overmatig alcohol- en drugsgebruik, met prioriteit voor jongeren (12-24 jaar) maar ook aandacht voor ouders en 55- plussers. Het plan hanteert een integrale aanpak via drie pijlers: *preventie* (voorlichting, campagnes), *regelgeving* en *effectievere handhaving* (onder andere via testkopermethode). De naleving van de leeftijdsgrens (18 jaar) door alcoholverstrekkers moet verbeteren van 66% naar 83%, terwijl het alcoholgebruik onder jongeren moet dalen van 29% naar 22%. Het PHP sluit aan bij bredere beleidskaders zoals het Sportakkoord II en het GALA, waarbij gemeenten ook een voorbeeldrol vervullen bij eigen bijeenkomsten. Op dit moment wordt een nieuw PHP opgesteld voor de periode 2026 t/m 2029.

Landelijk

8. Wet publieke gezondheid (Wpg)

De publieke gezondheidszorg is in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid van het Rijk en de gemeenten. Volgens de Wet publieke gezondheid (Wpg) moeten gemeenten, via het college van B&W, zorgen voor de continuïteit en samenhang in de gezondheidszorg en hulpverlening bij calamiteiten.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om taken uit te voeren op het gebied van:

- epidemiologie (*bewaken*),
- medisch milieukundige zorg en infectieziektebestrijding (*beschermen*),
- jeugd- en ouderengezondheidszorg,
- bijdragen aan preventieprogramma's (*bevorderen*).

Elke vier jaar stelt de gemeenteraad een gezondheidsnota vast met doelen, acties, verwachte resultaten en verplichte advisering door de GGD. In Hilversum voert de GGD Gooi en Vechtstreek veel van deze taken uit in regionaal verband.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid in het zorgstelsel wordt daarnaast beïnvloed door andere wetten zoals de Wmo, Wlz, Jeugdwet en de Zorgverzekeringswet.

Lokale ambities op het gebied van gezondheid worden verder uitgewerkt in diverse beleidsdocumenten, waaronder de Visie Sociaal Domein, het Preventieakkoord en het Regioplan Gezond Gooi in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA).

9. Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het IZA richt zich op het goed, toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg voor hen die dat nodig hebben. Door vergrijzing, minder personeel en toenemende complexiteit van zorgvragen komt de zorg de komende decennia onder grote druk te staan. Het doel van IZA is om te zorgen voor een houdbaar zorglandschap. Iedere regio heeft de opdracht gekregen om met deze opgave aan de slag te gaan.

In de Regio Gooi en Vechtstreek werken we samen met gemeenten in het samenwerkingsverband Gezond Gooi aan het IZA. Hiervoor is in december 2022 het Regioplan Gooi en Vechtstreek vastgesteld. Aan de hand van een aantal inhoudelijke coalities werken we het Regioplan uit tot concrete Transformatieplannen; Waardig Ouder Worden, Mentale Gezondheid, Digitalisering, Gezond Leven en Preventie en Wijkgericht Werken. Ook zijn we betrokken bij de ketenaanpakken Valpreventie, Kansrijke Start en Welzijn op Recept.

Tot slot investeren we als gemeenten vanuit het SPUK-IZA budget in preventieve activiteiten.

10. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het doel van het GALA is om inwoners gezonder en actiever te laten leven. Hiervoor zijn afspraken gemaakt over verschillende gezondheidsthema's, zoals valpreventie, de aanpak van eenzaamheid, leefomgeving en mentale gezondheid. In Hilversum wordt het GALA uitgevoerd via de Brede SPUK middelen.

ACTIEAGENDA GEZONDHEIDSBELEID

Actiepunt 1: Preventie en gezonde leefstijl	Planning	Financiering	Partners
Stimuleren bewegen in de wijk			
Uitbreiden buurtwandelgroepen	2025-2030 (jaarlijks tenminste 1 nieuwe groep)	SPUK GALA-middelen	Welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches, wijkcentra
Opschalen ketenaanpak voor kinderen met overgewicht	Start 2025	SPUK GALA-middelen	GGD, leefstijlpunten, zorgverzekeraars, buurtsportcoaches
Valpreventie uitbreiden	Ontwikkeling programma Q3 2025 - Q4 2027	SPUK GALA-middelen	Team Sportservice
Tegengaan van roken en vaperen			
Rookvrij-/vapevrij beleid uitbreiden	Beleid gereed Q2 2025, uitvoering 2025-2027	SPUK GALA-middelen	GGD, scholen, sportverenigingen, Jellinek
Bevorderen van gezonde voeding en leefstijl jeugd			
Voortzetten gezonde schoollunches op 3 scholen	Start schooljaar 2026-2027	SPUK GALA-middelen	Scholen zorgverzekeraar, Jeugd-sportfonds, lokale leveranciers
Onderzoeken herintroduceren schoolarts	Start schooljaar 2026-2027	Geen aanvullende middelen nodig	GGD
Aansluiting bij landelijke City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving	Vanaf 2025	Geen aanvullende middelen nodig	GGD

Actiepunt 2: Mentaal Welzijn en veerkracht	Planning	Financiering	Partners
Verbeteren integrale samenwerking suïcidepreventie			
Bestuurlijk netwerk suïcidepreventie	Eerste bijeenkomst Q4 2025, daarna jaarlijks	SPUK GALA-middelen	Bestuurders GGZ-instellingen, welzijnsorganisaties, ervaringsdeskundigen, onderwijs
Bevorderen van mentale gezondheid			
Doorverwijzing bij eenzaamheid via Hilversum Monitor	Implementatie Q4 2025,	Geen aanvullende middelen nodig	Welzijnsorganisaties, ouderenorganisaties
Aansluiting bij 'My First Smartphone Festival'	Vanaf 2026	Bestaande middelen	Beeld en Geluid
Ondersteunen van het 'Uit de Schaduw Festival' en het 'Together Festival voor jongeren.	Vanaf 2025	Bestaande middelen	Hoorneboeg, Get it done

ACTIEAGENDA GEZONDHEIDSBELEID

Actiepunt 3: Bestaanszekerheid als basis voor gezondheid	Planning	Financiering	Partners
Integrale aanpak van armoede, schulden en gezondheid			
Stimuleren inzet (jongere) vrijwilligers in gezondheidsbevorderende initiatieven	Start 2026	SPUK GALA-middelen	Jongerencentrum
Vroegsignalering zorgverzekeringschulden jongeren	Vorbereiding Q3-Q4 2025, start Q2 2026	Geen aanvullende middelen nodig	Zorgverzekeraars, ROC, jongerenwerk, wijkteams
Uitbreiding Jeugdsportfonds	Doorlopend 2025-2030 (jaarlijks)	Nota Sport en Bewegen	Jeugdsportfonds, sportverenigingen, scholen, wijkteams
Gerichte inzet van schuldhulpverlening met gebruik van data			
Datagestuurde schuldhulpverlening	NSR-analyse gereed Q4 2025, gerichte interventies vanaf Q2 2026	Bestaande middelen	NSR, wijkteams, woningcorporaties, energieleveranciers

Actiepunt 4: Sterke gemeenschappen en sociale samenhang	Planning	Financiering	Partners
Versterken van gezonde gemeenschappen			
Buurtkamer Gezondheid	Vanaf 2026	SPUK GALA-middelen	Bewoners, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, vrijwilligers
Regeling Gezonde Bewonersinitiatieven	Regeling gereed Q4 2025, eerste ronde Q1 2026	SPUK GALA-middelen	Wijkorganisaties, bewonersplatforms, sportverenigingen
Onderwerp gezondheid onderdeel van accountgesprekken	Vanaf 2026	Geen aanvullende middelen nodig	Accounthouders gemeente Hilversum
Ontmoetingsplekken in de openbare ruimte	Doorlopend 2025-2030, koppelen aan geplande herinrichtingsprojecten	SBO	Bewoners, ontwerpers, woningcorporaties, scholen

ACTIEAGENDA GEZONDHEIDSBELID

Actiepunt 5: Toekomstbestendige zorg en ondersteuning	Planning	Financiering	Partners
Naar een integraler zorg- en ondersteuningsaanbod			
Verbeteren bestuurlijke samenwerking	Vanaf 2025	Bestaande middelen	Zorg- en welzijnsorganisatiest
Integrale toegang verbeteren	Vanaf 2025	Bestaande middelen	-
Kenbaar maken van AED-aanbod			
Inventarisatie en registratie van publiek toegankelijke AED's	Q3 en Q4 2025	SPUK GALA-middelen	HartslagNu

Actiepunt 6: Leefomgeving en gezondheid	Planning	Financiering	Partners
Integratie van gezondheid in de fysieke leefomgeving			
Openbare Ruimte-projecten toetsen aan gezondheid	Vanaf 2025	Geen aanvullende middelen nodig	-
Een gezonde en veilige openbare ruimte voor iedereen			
Pilot hitteaanpak kwetsbare buurten	Vanaf 2025	Bestaande middelen	-
Wijkscan beweegvriendelijke en toegankelijke leefomgeving	Vanaf Q2 2025	ZonMW	ZonMW

Actiepunt 7: Gemeente Hilversum als gezonde organisatie	Planning	Financiering	Partners
Versterken van gezondheid binnen de gemeentelijke organisatie			
Inventariseren aansluiting bij landelijke ambitie Gezonder Voedingsaanbod in gemeentehuizen	Onderzoeken of Hilversum kan aansluiten in 2025, mogelijke acties die volgen uit deelname in 2026	Geen aanvullende middelen nodig	Vitaliteit, arbo & verzuim
Structureel opnemen vitaliteit in functioneringsgesprekken	Methodiek ontwikkelen Q1 2025, training leidinggevenden Q2 2025, implementatie Q3 2025	Geen aanvullende middelen nodig	Vitaliteit, arbo & verzuim
Bewustwordingscampagne Gezond Werken	De invulling zal worden uitgewerkt in de tweede helft van 2026	Bestaande middelen	Vitaliteit, arbo & verzuim
Onderzoeken mogelijkheden Gezonder Vergaderen	Vanaf 2026	Geen aanvullende middelen nodig	Vitaliteit, arbo & verzuim

Colofon

© Gemeente Hilversum 2025

Vormgeving:

Studio Pietje Precies bv, Hilversum

Meer informatie:

Gemeente Hilversum

Dudokpark 1

1217 JE Hilversum

[hilversum.nl](https://www.hilversum.nl)